

móvil: l'una de les entallades servirà pels ascendents i l'altra pels descendents, ab lo qual s'estirarà la mar de topades.

Quelcom d'así—va replicar l'altre amic—ja ho ha imaginat Wells en les seves anticipacions, tan plenes de fantasia. Però a m' se m'acut que l'amplada de cada via hauria de permetre almenys el pas de dos automòbils, pera evitar els inconvenients de la diferençia de velocitat y de les parades foroses.

Per la meva banda, no hi tinc cap inconvenient. Y al cap d'avall, la mitat dels que demanen ja havia existit al Perú, y ab una perfecció extraordinaria, abans d'arribar-hi els primers conqueridors europeus. Y que diu que era una cosa molt bonica. Figurat un camí perfectament empedrat, tenint el caireu més petit una superficie de deu pessos.

—Potser si quel's romans també havien estat al Perú!

—Altural que no he acabat: figurat que a cada costat de camí s'aixecava sobre'l seu nivell, a tall de barana, un solit mur.

—Gran sistema pera evitar quel's caminates s'estimbessin.

—Y figurat encara que, següent la mateixa línia a banda y banda, hi havia un espaiet d'arbres que creix maravella de l'esquitx. Això ho conta en Chevreau en la seva «Historia de la terra».

—Ja tenia rato la vella, que no volia morir mai per veure coses noves;

—i ampollos vui morir io, que soch jove y enamorat de les coses velles, que no deixen empero de temi sempre una certa novetat.

—Y ara aneu a saber quin va ser el primer poble que va impedir els caminantes.

Es lo que dich jo: aneuho a saber. Perque si be es copiat per tothom que'ls romans, dispositius sempre a adoptar lo bo dels pobles als quals vencien, ho van apendre dels cartaginesos, que'ns potassesser sobre'l sistema anticants permanis? Lo que es, no sabia pas què dirhi, sobre tot tenint en compte que, a l'arribar al Perú, els dos amics estiuantians varen agafar la conveire, no sense abans haverse vist envolcallats per una nuvolada de pols que va arribar al passar per la carretera un 60 H. P., no imaginarien com el hemet fet corrir al principi d'aquestes «Fantasies» per la via Apia, la via Aurelia o la via Flaminia, real y electriu y d'una de les millores marques.

Pel qu' va dir un dels dos, mentre s'esparsava la roba a cops de mocador, la garrigella a cops de tussiu y els ulls a copia de fregat:

Tornio a la mateixa company: es llàstima que'ls cartaginesos, els romans y els naturals del Perú, tenint carrees empedrades, no inguessin automòvils.

O que nosaltres—va concloure l'altre—tenim automòvil, no tinguem carrees empedrades.

SNOB.

per adjudicar-se la victoria; a més, hi ha nadadors que no pertanyen a la Societat y com se desconeix son estil, fa de mal preferir si presenciem el.

Regina molt entusiasmada y es una prova d'auxo la llista dels inscrits, que copican a continuació:

Joseph Martí Aysa, Joaquim Ochadra, Lluís Cuadrada, August Robert, Gracienach, Rafael Pomés, Lluís Estasen, A. Boevide, Manuel Fernández, Enric Quintana, Ludgard López, A. Costa, J. Mir, Ricart Nauj, Ramón Candell, Vicente Salcedo, Esteve Candel, Emili Rodríguez, Joseph Castañedo, Isidre Guardiola, Joseph Salat, Francisco Nicolau, Antoni Torà, Josep Miguel, Enric Fréjola, Emili Marcel, Camí Batalt, Rabé, Hinatxeck, Casanova y Vilas.

A més de la Copa San Sebastian y Copia Banyoles Solé, hi ha valiosos premis y medalles, els quals podrán escalar els vencedors per ordre d'arribada en cada categoria.

Se ultimen els detalls de la festa pera que sigui digna del Club organitzador, que tant se desvetlla per atrair a vores del mar a aspirar aire pur y saludable als «caudades» barcelonins.

Teatres

TIVOLI.—Las mujeres de D. Juan, revista somní, rotatada o lo que sigui, estrenada ahir en aquest teatre, no va agradar al públic y ab rabió. Fou xilada y protestada tal com se mereix. Es una obra que quan vol fer riure es pornogràfica, bruta, y quan vol ésser escenogràfica es cursi y tota.

A Madrid, segons diuen, havia tingut èxit: no ho comprendem. Poiser a Madrid s'ha fet moltes vegades a falta d'altra. No pot tenir èxit en lloc.

El llibre y la música de «Las mujeres de D. Juan» no poden enganyar ni a la estatura del Comendador.

Fracs de l'obra, y fracs del genre; el èchico no té salvació, avia com arà el públic ha tastat altres plats y no admet les tentacions preconcebudes d'aquesta mena d'obres.

De Taradell estant

Una bona empenta y serà Taradell lo que volen que sigui forasters y vilatans. Uns y altres, duran la festa major que acaben de celebrar, hem sabut ajuntarnos en germanofília joja pera corresponer a l'entusiasme desplaçat pel nostre Municipi en la obra que s'ha empresa de transformar la població.

Sorosament, van allonyant's temps en que a Casa la Vila, dormien inseparables en el més vulgar y general batechi del catalanisme y engranyan, a més d'ajudar a pagat els gastos de les sardanes que una nodrida obla ha totzat a la Plaça Gran ab el concurs de la encontra tota, han endomassat la fatazada ab draperies que ostentaven els nostres colors nacionals.

En el Casino de Taradell, han tingut el punt de demostrar que tots els socis d'aquella prestigiosa casa com la colònia estrenosa que s'hi aplica, que an el gust exquisit que saben imprimir an el seu programa de festes proclamant agermanar un cayent del tot catalanès. La representació del drama «La Creu de la Masia», interpretat baix la entesa d'entre el senyor Escardà, la execució de sardanes per l'orquestra «Les Centress», que tocà balls y concerts a un acomodament illada que omplia sempre la sala, informada ab esplendides, el seguit onzeig de la bandera catalana damunt l'edicí, y la no interrompuda costume de publicar el programa en català predominantemente que havien dit.

La Juventut Catòlica ha fet, com cada any, complir-se'l seu local d'un públic entusiasta que no's cansava d'aplaudir en tots els actes que figuraven en el programa, fet, naturalment, en català: funcions de teatre, representacions, una nit la sarsuela «Les Bandoleras», una joja pera les societats catòliques deguda a la feconda originalitat den Joaquim Alabell y Vilas; y els concerts que, com la part musical de teatre, foren a carrec del'orquestra «La Catalana Veïla», de Granollers.

Entre les festes de caràcter popular celebres, una cal també esmentar per l'èxit inesperat que obtingué: el còs de bicicletes, que fou local y ab 14 prems a obtenir, dos d'ells en metàllich.

Com una dotzena d'agradables y simpatiques senyoretes de la colònia estrenosa havien treballat en la confecció d'unes cintes, primorosament presentades, lo mateix en dibuix que en pintura y brodat; y an els mes avançats corredors elles mateixes van ferne present desde una tribuna emplafada ab els colors de la nostra bandera, per damunt d'una tapadera de gent y als acoirs de la cobla sardanofònica ja esmentada.

En la prova de velocitat, 7 kilòmetres, va guanyar el primer premi en Joseph Pallàs, ab una màquina Casanova; sent el segon guanyar per un coetidor del C. C. de Vich. Els més avançats en la prova de lençol foren en Joan Antonell y en Lluís Arumí.

Els corredors obsequiaren a les senyoretes de la tribuna ab hermosos pomcs de flors.

An el lluïment y animació de totes aquelles y altres festes populars va correspondre la solemnitat y magnificència dels actes religiosos, ab la presència de les autoritats totes y d'una bona representació dels clergues de fora vila.

Y ha finit la Festa Major com qui diu ab un tancament de portes durant tota una tarda per sortir tothom a gaudir les delícies del camp y a benerar en les nombroses fontaines existents per la rodalia.

Y ab les fonts, y apropòs d'aigua, posarem terme an questa ressenya senyalant la visita que han fet uns senyors an aquesta vila. No es cap inspecció fiscal ni cap incursió recatadora. Se tracta de uns pèrdis enginyers en viatges a buscar per l'Ajuntament y que han fet els treballs de medició de les tubificacions pera la conducció d'aigua a tot lo llarg de la població. De la mesura d'aigua que han fet en la deu que ha d'abastar a tots els veïns se'n desprèn lo següent:

Que arriba a 171 m. c. y 360 litres el líquid que diariament aprovia avuy la població, y a 71 m. c. y 40 litres la que diariament se pertreua.

Tindrem correcció elèctrica dins poch, no manquen mètodes de comunicació pera la indústria, la vila es bon xic urbanizada, y deixem perde'r l'aigua que tan manca víu amur.

Si diatre un any consecutiu satisfàre aquells a demandar necessitat, el nostre municipi serà cobert de glòria pels fills de la població, pels de fora que hi passen l'estiu y pels que voldrien passarli y no ho fan.

Una empenta, donchs, y sera Taradell lo que volem que sigui forasters y vilatans.

El contingut de corredors que prenen part, fa creure, que presentarem un dós molt interessant y son pas pel Passeig de Gràcia, fa de ser magnific.

Les medalles, que han arribat expressament de París, estan exposades en l'aparador del Magatzems Sant Domènec en el carrer dels Salmèons, 60. Gràcia.

Sport

Còs a peu

Tancada la inscripció y ultimats els detalls de la mateixa, oferim a nostres lectors, la llista dels corredors que's posaran en sortida, a les deu en punt del matí, davant els Banyos Soles, carrer dels Salmèons, 15. Gràcia, devant fer el curs marcat y arribar davant el Club de Natació «Barcelonès», en el temps de trenta y cinquants minuts.

Llista definitiva dels corredors:

Galicia. Segons Taxonera, Llart, Aleuado, Xavier Riera, Josep Pera, Prats, Francisco Serra, Joan Ramírez, Joan Tolo, Astur Marlet, Cèsar Gascà, Jaume Falgà, Amadeu Cachot, Emili Tarragó, Emili Reixà, Valentí Vilanueva, Ferran Ripoll, Serafí Franciscó, Vicens Camps, Manuel Gómez, Josep Sicart, J. Serrat, Preu Barceló, Zucarel, Rafel Busto, A. F. S. Thiess, Claudi Fernández, Ll. Villapont, Francesc Alonso, Joaquim Just, Jesus Sánchez, Santiago Esteve, Josep Solé, Armand Otero, Enrich Jener, Amadeu Samarin, Llorente Palomares, Arthur Tarancón, Bartomeu Navarro, Luis Rosselló.

El contingut de corredors que prenen part, fa creure, que presentarem un dós molt interessant y son pas pel Passeig de Gràcia, fa de ser magnific.

Les medalles, que han arribat expressament de París, estan exposades en l'aparador del Magatzems Sant Domènec en el carrer dels Salmèons, 60. Gràcia.

Natació

Les proves que demà, a les quatre de la tarda, se celebraran en el Club de Natació «Barcelonès» prometen revolucionar gran importància, ja que la pondran part els campions del Club, en Junta,

053 ptes. Primer: «El chiquillo». Segon: Exit crecent (2 actes).

LA GENERALA

preciosa joia del Mire. Vives Segond: Exit per acudido. La famosa de gran espectacle.

Las mujeres de D. Juan

premios decorados, vestari ricissim, altre sens igual. Nit a dos quarts de deu. Entrada, 2 ptes.; entrada, 072. Primer: Exit crecent (2 actes).

LA GENERALA

Ovaciones a C. Balló y P. Montaro. Segon: Exit per clamor.

Las mujeres de D. Juan

per tota la companyia. 30 dònes en escena, sense trumpelets comunitats de 8 hermanes senyores. Tots els dies: «Las Generalas» y «Las mujeres de D. Juan».

Un'altra subasta pera construir fites destinades a les finques comprades per parchs, ha quedat deserta.

Una tercera subasta hi ha hagut per l'arrendament del kiosco de diaris de la Rambla d'Estudis, devant del núm. 7.

El preu era de 100 ptes. mensuals, havent sigut adjudicat per 151.06.

Aquest kiosco havia sigut ja subasta d'un'altra vegada y adjudicat per 800 ptes. mensuals, però l'adjudicatar deia que comprenia que no s'hi podia salvar y preferí perdre'l dipòsit.

Una veinya del carrer del Consulat s'han quicat de quel' carreró dels Orquídies esta convertit en dipòsit d'escombraries.

El tinent del districte III ha remilitat la quicat al alcalde del barri.

Un'altra subasta pera construir fites destinades a les finques comprades per parchs, ha quedat deserta.

Una tercera subasta hi ha hagut per l'arrendament del kiosco de diaris de la Rambla d'Estudis, devant del núm. 7.

El preu era de 100 ptes. mensuals, havent sigut adjudicat per 151.06.

Aquest kiosco havia sigut ja subasta d'un'altra vegada y adjudicat per 800 ptes. mensuals, però l'adjudicatar deia que comprenia que no s'hi podia salvar y preferí perdre'l dipòsit.

Una veinya del carrer del Consulat s'han quicat de quel' carreró dels Orquídies esta convertit en dipòsit d'escombraries.

El tinent del districte III ha remilitat la quicat al alcalde del barri.

En les estreniments, resulta inútil y perjudicial el freqüent uso de laxantes y purgantes.

Perjudicial, porque, excitando continuamente los órganos, estos se debilitan y no funcionan.

Inútil, porque los laxantes no tienen más que un efecto momentáneo y no hacen desaparecer la verdadera causa de la molestia, ó sea la debilidad del aparato digestivo.

Para curarla hay medios mucho más apropiados. El más reconocido y el más acreditado es la Somatose.

La Somatose, ya digerida, sintéticamente, pasa pronto á todo el organismo.

La Somatose **ayuda** el trabajo de digestión.

La Somatose estimula el apetito, aumenta la secreción de los jugos, más importantes para la digestión y ayuda á que se digiera la comida que con ella se toma.

Otras consecuencias naturales son: regeneración de la sangre, alimentación mejor de todo el organismo.

La rebuda ha sigut entusiasta. La multitud aclamava els Reys.

Totes les senyores y senyoretes de la localitat formaven correr pera que passem el dia de l'Estat, y no faltava disolt consignant quel' senyor Leopoldo.

Hi acudiran els requets de vari poble, ab banderes.

Hi requets practiquen exercicis militars constants.

El governador ha amonestat al alcalde pera que prohibeix.

Alles «Picos de Europa»

Santander.—D'a y nit se treballa en els Picos de Europa, en la instalació del xacó regi, ab moviliari portat d'Anglaterra.

Nombrosos carros carregats s'enfilen constantment muntanyes amunt.

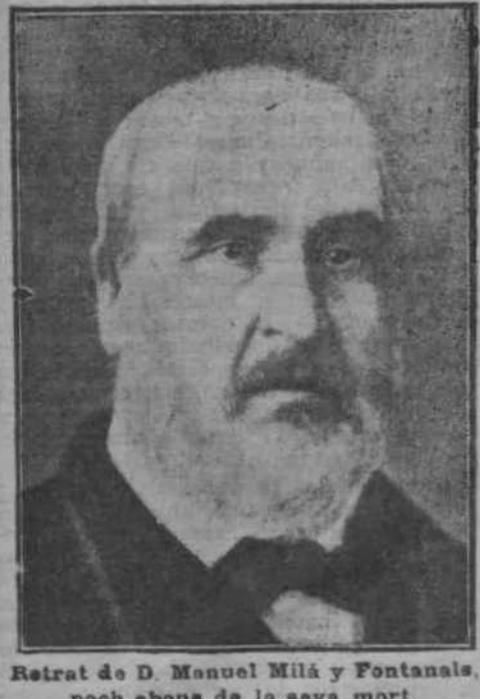
L'hostatge serà digno del monarca.

Hi arribat el servei, ab plateres y vailets, escortat per forces d'administració.

Només excursionistes visiten aquests dies Picos de Europa.

Molts excursionistes visiten aquests dies Picos de Europa.

La re

Retrat de D. Manuel Milà y Fontanals, poc abans de la seva mort.

A LA BONA MEMORIA DEN MILÁ Y FONTANALS

En l'inauguració del monument que, pera perpetuarla, se li ha erigit a la seva ciutat de Vilafranca del Penadés

DISCURSOS

El del Dr. Torras y Bages

Bisbe de Vich y fill ilustre de Vilafranca

L'home, la memòria del qual avui hom dedica a Vilafranca, com fill ilustre que ha de servir d'ensenyansa als vidents, tou, com tots sabeu, un literat insigne que formava part de l'aristocràcia literaria d'Espanya; i la seva vida intel·lectual era tan extensa i tan intensa, que s'exercia en l'universal literatura humana, essent de conseqüència un esperit cosmopolita.

Li eren familiars les manifestacions estètiques de tot el llitge humà, conegia la corrent de la civilització literaria universal ab les seves multiformes variantes de temps i de llocs; i, no obstant, l'obra literaria den Milà, que naturalment correspon a la formació de la seva poderosa intel·ligència, té sempre unitat d'essència, és sempre el fruit d'un mateix arbre, sempre manifesta la unitat de son esperit.

Un esperit no es gran, si no disfruta d'aquesta prerrogativa de la unitat. Un esperit variabile, inconsistent, que canvia de ritme segons les circumstàncies, es fill de les circumstàncies, però no es ell mateix, no té personalitat; i provicionalment el dia de la dedicació del monument al Milà y Fontanals es el dia de la gran unitat per tots els fills de Vilafranca. La seva borenatural y's naturals afetos de família, la pietat religiosa y les expansions populars comuns a clergues y a seigs, a joves y a vells, a rics y a pobres, tot se junta en la festa de Sant Felip, marxi, patró de Vilafranca. En Milà hi prenia sempre part ab espiritual delicja en aquesta festa, perquè la rica complexitat d'ella, el conjunt d'elements que la integren, y' sentim que la unifica, tenien una identificació perfecta ab son esperit.

Ell, enemig de tots els encarcaraments literaris y socials, que prengueren part molt activa en les renovacions de l'esperit, que naturalment esdeveniren la successió dels temps, tenia fortament amarrats al cor l'amor a la fe cristiana y a la tradició patria, que tornen el caràcter del nostre poble y li donen personalitat.

Despreciar la tradició es una vulgaritat. Per ella som lo que som. Sense la tradició no seríem res; seríem com els selvàtges. L'herència dels nostres passats fa que'ns podessem gloriar d'esser homes civilitzats. Ens diem espanyols, ens diem catalans, per raó dels passats de qui procedim.

Den Milà, sin trayem la tradició, no queda res. Fulgueix els seus llibres, y de dins, els que tracten de les regles o preceptes literaris, fins als que estudien la poesia popular, lo mateix els que tracten d'història, quels que tracten de critica, tots ells creuen la substància de la tradició. Y això es la civilitació; d'aqueu yé que's pobles nous, com els Estats Units de l'Amèrica del Nord, que no tenen tradició a casa seva, miren de cercarla fora de casa, y funden biblioteques y museus de llibres y objectes que adquireixen en el vell mon. Es perquè les biblioteques y'ls museus son els monuments de la tradició, mestra de les generacions noves.

En Milà, com tots els homes, nota:és un gran heroi. És un dels hereus de la seva generació. Cada generació produeix homes qui de l'hèritat dels passats, que ells augmenten

y enriqueixen, ne tenen el cabal major, y l'apliquen a les necessitats actuals, del seu temps, del seu lloc; dels seus contemporanis, y l'obren pas pels vidents. De manera que la tradició es lo contrari de estancament; no hi ha res tan progressiu com ella. Es com un riu inagustós y abundant que cada generació engrossets enviançan son contingut. Els qui volen trencarla son com els que volgut voler trencar el curs d'un riu que amenaça en uns punts, y assecaria en altres, el país.

Un heroi no s'avergonyeix mai de la seva casa pàtria, i això que ell ha gaudit molt els bens de casa seva. Al revés, la estimà, y la venera, per més que sia humiliada, y guarda com una reliquia, y la considera, ab rahó, com la base, el fonament, el principi de la seva opulència. Per això en Milà, un dels grans hereus de la nostra tradició, sempre sembla de cot la seva vila de Vilafranca, y aquí volgué venir a morir. Les campanes de la vila, les seves festivitats, les seves costums, els seus camps y vinyes, els seus recoris històrics, sempre tingueren un dol; impenit robust qui habitualment se passava com sanvor per amplès espays de la història de la literatura y del art de tots els pobles de la terra, y de rodes les civilizacions humanes. El seu gran piacer, fora de la contemplació de les coses divines, el trobava en l'amor a Catalunya y a Espanya. Avui domine força la preferència per lo extranger, sintoma triomf de debilitat; lo de casa a més als hi sembla inferior y volen pensar y sentir com els homes d'altres nacions. Els hi sembla que pertanyen a una raça inferior, y es perquè, en el desvaneciment d'esperit, han perdut la conciència de la seva individualitat. En Milà que coneixia tant lo extranger, antic y modern, may deixà d'ésser molt català y molt espanyol. Fou un literat, fou un artista indígena, sense exclusivismes, aprofitant del treure de la seva rica erudició, però servint sempre la propia personalitat y la fesomia de la seva gent, perquè may perdia el contacte ab la seva terra, hi estava en ella ben arrelat; la faula grega ja'n parla del heroi, qui agafava forces en les seves lluites, així que podia tocar de peu a terra. Y aquesta ètica en el campionat literari ensenyava ell als seus deixebles.

Per això sembla que no es temera ni suposar que en Milà influi fortament en la formació del temperament intel·lectual y literari del seu gran deixeble en Menéndez y Pelayo, l'únic català y l'altre castellà, tots dos tan espanyois, tan cristians d'ales ànimies que's mouien pel mateix ritme: en Menéndez paga en Milà el seu homenatge de deixeble en diferents ocasions; y nosaltres devem en aquesta hora tributar un recor d'agraïment al insigne castellà que vingué a Vilafranca a iniciar el monument que avui inaugurem, y la presència d'ell hauria sigut l'element més gloriós d'aquesta festa dedicada a homenjar al nostre ilustre compatriota, a un dels principals restauradors de la literatura catalana moderna, el primer en quant a la superioritat intel·lectual. Deu haver volgut erdar a la glòria eterna a n'en Menéndez y Pelayo abans que arribés a veïl, quan encara estava en plena activitat d'esperit; Ell li haurà premiat

l'instrument més adequat pera expresar les elevacions de l'ànima humana, es la llengua materna. Per això, sense dubte, la exquisida aroma de sabó i iguinença, de sanitat d'esperit, que exhalà sempre la personalitat literària den Milà, hont es més intensa y té més suavitat de vida es en les seves poesies catalanes, escrites quan ja no era jovent, jo qual demostra la persistència dels seus amors primordials y la encertada resolució de quel monument que ha de perpetuar la seva memòria. Hi ha erigit en aquesta vila, hom començà y hont finà la seva existència terrenal; y hont manà aquells principis immortals de vida que fan interessants la seva obra literària y la seva acció social; y així ell paga ab gran escrevi, terramani sobre de Vilafranca els esplendoris de la seva memòria, el deute que tots temim envers la nostra terra nadia.

Durant vint anys, senyors, va semblar com si el geni d'aquesta glòria hagués restat emmudit davant de la tomba del ilustre vilafranqui. En ell pareixia desmentida, per la negre oblidiança; una vegada més, aquella profunda sentència del cigne de Venus: «Dignum laus virum Musa vetat mortis». Des de la gran apoteosi del Paranimf, promoguda pel meu Pare en la primavera del any 1887, fins an aquella màgica corrent d'entusiasme de la commemoració semisecular de la restauració dels Jocs Florals en 1908, que's dugué a glorificar el Mestre, per la seu flamejant del més excels dels seus deixebles, res, absolutament res, s'hauria fet per redimir la seva memòria venerateda de la indiferència dels seus contemporanis que contrastava tristament amb el culte fervorós d'alguns compatriotas admiradors de dins y fora de sa terra, y sobre tot del selectissim estò de romanistes estrangers, dels Volt Rajna, Gautier, Gaston, Paris, Morel, Fallo y altres. En Milà era, en definitiva, una figura europea, mes no una figura nacional. En Valèria el tenia que descobrir a Moscou y a Madrid també tenien que descobrir. Quan en Milà va anarhi com individu del tribunal que devia juzgar les oposicions den Menéndez Pelayo, no pochs dels oyents que formaven la gran gentada que tots els dies d'exercicis s'aplegava en el Paranimf de la mat anomala Universitat Central, fraternosa d'admirar aquell colòs de la nostra cultura intel·lectual, demanaven ab curiositat y mitjastors, qui era aquell altre colòs de magestuosa figura, que s'asseya en el cadirol del Tribunal, intròs desconegut; entre tanques eminentes que el formaven: Valèria, Fernández Guerra, Pasich, Rodrigues Rubí, Rossell, en el qui no sabien veure altra cosa sinó que s'assemplava per la seva corpuència a les estàtues dels reys que circunden la plaça d'Orient. «Quién es ese Milà?»—mois se preguntaven, recalant el nom desfigurat ab cert desdeny.—Y no obstant aquell excels desconegut era no res mens què desco-bridor de la epopeya de la ricaga castellana, el primer folklorista d'Espanya, superior a els seus contemporanis Duran y Almeida Gasset en la depuració y clarividència crítica; el primer historiador de les Lletres catalanes; el primer romanista espanyol del segle XIX, y l'únic representant d'aquesta branca d'estudi al extranger, hom les més importants revistes se complauen en publicar o reproduir traduïts al francès o l'alemany sòs notabilitats treballats; era, per últim, el primer crític a la europea que ha tingut Espanya, al qui sols en Menéndez Pelayo hi pogut després remplaçar dignament. Fòra d'ell per ventura, cap dels demés opositors coneguts ni alcriptor ni a la seva obra capdalt la «Poesia heròica popular» que havia rebelat a la literatura espanyola la existència de tot un riquíssim y ignorat hemisferi de sa producció. Mes, com l'havien de pogèixer si el mateix Amador de los Ríos, el seu més eminent historiador, en la eruditissima dictació que precedeix a la seva difusa però seriosa «Historia crítica de la Literatura espanyola», hont parla de tot quant a Espanya y a l'extranger s'ha escrit y publicat en tal materia sense oblidar l'escriptor més insignificant, ni l'esforç més bader y estèril, no estampà ni una sola vegada el nom gloriós del més alt mestre de la literatura nacional; que ja havia transpassat aleshores les fronteres de la seva patria? Mes, i què importa tot això a la nostra cultura? Els nostres tribunals y governants no han deixat fins ara fins ara afortunadament; perquè ja s'ovien clarícies esperances d'un canvi de temps—de seguir recompensant ab càtedres de Literatura espanyola a altres que eren incapços d'estimar els tressors de maduresa intel·lectual que s'escriuen en les obres del gran Mestre.

Mentrestant queden de temps en temps d'una oblidada tomba les perpetues de l'admiració que la ciència europea li dedicava. Eren els homenatges de la cultura austera, de la probitat científica, de la erudició exacta y no falsificada, de la disciplina didàctica, de la investigació abnegada de l'amor, no a la vanitat, sinó a la veritat, en un mot els homenatges dels veritables sacerdots dels humanitats sabent. En un llibre famós sobre les èpoques franceses, estampà una vegada el critici Lló Gauthier aquestes hermoses paraules: «Home d'entendiment vastíssim y penetrant, en Milà y Fontanals, escrivint una obra quels majors sabòs de França haguessin tingut gran orgull en trobar. Ha merecit bé de França y de la veritat. Se compra, doncs, el gran sentiment que m'adapta quan saluda a aquest gran erudit espanyol... Ja no trobo més que una tomba; però l'om plí de flors.» Un altre dia era el Mistral, l'immortal creador del Milà reis, que palessava al seu pare la seva admiració en els següents termes: «L'autor dels «Trovadores en Espanya» fou un dels pares de la Iglesia provençal, de la mateixa manera que l'autor del «Romancero catalán» y del «Cançó del Prots Bernat», fou una de les columnes de la moderna Catalunya.» Y no segueixen citant poesies aquest florilegi se farà interminable.

No ha estat relativament un nom bròs l'estol d'afincats admiradors den Milà en la nostra terra. Més actuant una vena gloriosa, que valta per tots, una vena sola, que dava rossos de immortalitat y que bastava ella sola per redimir la memòria del Mestre, de tots els obits, de tots els silencis, de tots els injustícies. Els noms den Menéndez y Pelayo y den Milà y Fontanals seran per sempre més inseparables. Tal vegada aquest monument no existirà sensò aquesta unitat venturosa. Tal va-

La Victòria, que corona'l cim del monument;

escultura de Eusebi Arnau.

El del Dr. Rubió y Lluch

Deixeble den Milà y successor seu a la Catedra de Literatura

Hem vingut a honorar avuy en aquesta solemnitat dia ab els marbres y pàblicos inscripcions, pels quals com den Milà, espíts i vita restin bespost mortem dubio; la memòria del sabò en Manuel Milà y Fontanals, del qual podem afirmar ben palestament, com d'una altra glòria d'Espanya, que sacaba de pondre en el cel de la nostra cultura, que indigestament o directa en son deixebles a Catalunya, tots els que treballaven en el camp de la critica y de la erudició literaria. Hem vingut a honorar, avuy, al moment que s'ha d'humilitat y de justícia'm crech menys indigna d'assecraren en aquella catedra reverencial. Jo no goyo alçar en ella la meva vena sense mostrar abans als meus deixebles l'estel orientador de les meves ensenyances. Durant prop de trenta anys, perquè ja en el de 1882 vaig ésser cridat per ajudar en les seves tasques al vell Mestre, ferit per corsedora malaltia, no ha entrat mai cap alumne en la meva classe que no escoltes dels meus llibris, aplicades a les obres y ensenyances den Milà y Fontanals, la respectuosa salutació del Dante a Virgili.

Vagiam i l'long studio e il grande amore,
che m'han fatto cercar il tuo volume,
tu sei il mio maestro e il mio autore.

Xara, què us podré dir den Milà y Fontanals que no m'haga ja sigut dit per les veus eloquissimes que m'han precedit en aquesta solemnitat y en altres no menys importants que en son honor s'han celebrades? Mes al enlairar sa memòria per força hag d'evocar, abans de tot, plè d'emoçió, el recor de dos sers estimadissims que en aquesta feroyosa tasca se m'avancaren; el meu pare venatori y el meu paternal amic en Menéndez Pelayo. Una fou desde la seva mitjançia (masquer el mateix any) el seu company més antic; l'altri el seu deixeble gloriós y predilectissim. Jo no puc depositar ma humil presentalla en la tomba del Mestre, sense deturarme de primer un moment davant de les altres dotes que s'han clots després de la seva, pera oferirles aquell tribut de cristiana amor que, com un amo de gratitud y de consol, s'exhala dels afectos més pregnament arrabats en el fons del nostre cor. Completa aquesta sagrada obligació, sigui la glòria den Milà que avuy aquells congre-gants, lo qui compri desde ara preferentemente la meva y la nostra atenció.

La poesia popular catalana
Escultura del monument a n'en Milà y FontanalsLa poesia popular catalana
Escultura del monument a n'en Milà y Fontanals

gada sense la consagració suprema de aquella vera flamboyanà com la d'un Profeta el sabi professor seria un sublim descorregut, com un dràguat omnis dels de quin pàula Richter, a qui únicament donarien culte fervorós i catòlics alguns metges. El record den Menéndez i Pelayo no posseïmancar, doncs, en la solemnitat que avui acà ens aplica la hermosa festa del desasseny, que ens omplena a tots d'orgull i d'esporçana en el pervidre. Aquest home extraordinari, però nosaltres no es pas cap poraster; es un fill dels mateixos entranyes espirituals de la nostra pauva i el més gran admirador que Catalunya ha tingut en terra espanyola. Era l'hèritat de sos grans dolors que presenti o ausent, l'hoste distingit de totes les festes majors del nostre esperit. Quan s'ha posat la seva exèlsa intel·ligència en la nostra val de llàgrimes para ressorgir a una altra vida més alta de hum i immortalitat ens ha semblat que's ponia la estela més resplendent del nostre cel, i hem sentit tots el caiet de les grans dolors que desgarren el cos humà. Lo tendre i lo sublime lo gran i lo delicat, lo fàreny i lo exquisit, lo real i lo ideal, els més grans dolors, les més dolces infinitats, les més sanes alegrías, tots hem sentit intensament, i ha sabia comunicar ab senyorial opulència y ab aquell llenguage seu, tan finch, que semblaunes voltes catdejat per l'ardent jò d'un Profeta, o barrejat als tres voltes per l'expressió persuasiva de les gracies, jo no he conegut cap altre escritor del nostre temps, que en mitjà de sa grandesa y d'una ciència, per avuy la qual, quasi un hom ha de creure en el miracle, que hagi sabut vessar més a mans plenes en el seu estil, tantes més de delicateza, tants extremitats d'emoció.

Què d'extrany té, donchs, que aquella intel·ligència titànica y oviradora, a la penetració sobtilíssima de la qual r'scapava, sentis la valia de les nostres coses, molt més que molts contenitaires nostres?

Als seus ulls de evident no s'occultava l'esforç humil, per humil que fos, quan realment era un esforç, ni quedava may sense recompensa. La seva sanció omniprèsa els cors de gràtia y de l'legítim orgull. Jo de mi sols he de dirvós que he perdut ab ell el més encoratjador estimul y una part molt gran del interés de la meva modestia vida intel·lectual. Els vilafranquins no poden éstar ben joyosos d'aquesta glòria espanyola: ella us pertany, sens dubte, per herència espiritual més que a cap al poble de la península ibèrica. Els dos grans educadors den Menéndez y Pelayo, foren dos ilustres fills d'aquesta terra, vilafranquins: En Llorens y Barberà y En Milà y Fontanals. Del primer en va rebre en edat molt príncipenca y en molt comptats dies, una misteriosa, forta y casi inexplicable influència filosòfica, a la qual en el fons restà fidel tota sa vida; del segon tota la orientació literaria.

Si de l'admiració que covà en Menéndez y Pelayo perennement envers el seu Mestre, en volgues parlar ací, aquells modest tribut meu pendlors proporcions que faridgen vostra atenció. De tots els seus professors cap ne fou per ell més reverent. Aquesta veneració arribà en els seus anys juvenils fins a la timidesa. Recordo quel seu primer assaig poètic d'algun extensió, va ésser un poema en robustes octaves reials dedicat a D. Alonso de Aguirre, l'hèroe de la guerra contra la rebelió dels morecs en les Alpujarras, y que no s'atreuvi a presentarlo en Milà sinó al meu pare per la seva correcció. El llibre de la "Joiosa herètica popular" y la "Cancò del Prost Bernat", entre altres, els rebé pel meu conducte, y moltes voltes se valia també de mi pera comunicar al primer les notícies literaries que podien interessar.

De los familiars que li eren les seves obres, jo n'he pogut fer més d'un cop experiment, perque ho procurava convertir les del Mestre y les del deixeix en substància propia. Quantes y quantes vegades darrera de les flammarades de geni del maravollos polígraf espanyol s'hi veuen saltar les espresions del calí i intel·lectual den Milà, al calor del qual s'escalfava molt sovint aquella poesia intel·lectual. En la litigrana d'estil y de concepcions que constitueixen aquella sobiranjoa joya oratorià allegada en el Congrés Eucarístic de Madrid de 1910, sobre els "Autòs Sacramentals", Calderón, ben palest se veu en algun passatge la influència d'aquella austera y esquemàtica semblança que en Milà feu del gran dramaturg espanyol a la Universitat de Barcelona, ab mogu del tercer centenari de la seva mort.

A tan gran punt arribava la seva veneració everts en Milà, únicament comparable a la seva modestia, que m'atsons s'airevia a dirse deixeix seu en el sentit més exquisit d'aquesta paraula. Això vingué a declarar-ho ab sa acostumbrada generositat d'esperit, en un acte important, davant de tots els prohoms d'Acadèmia Espanyola, al afirmar que la plaça den Milà havia quedat vacant en la nostra literatura durant molts anys. Me guardava de traixar les seves frases, perque no perdre res de sa calor y de gràdessa. Hoy la occupa dignamente —afegeix Ramón Menéndez Pidal, únic que en justícia puede llamar-se discípulo suyo, aunque lo sea de sus llibros y no de sa palabria—, pues aunque recibí directamente las enseñanzas de Milà, y le debí muy particular estimación y cariño, apenas me atrevo a decir de él lo que Staciu de Virgili: "Longe sequor et vestiga semper adoros". Quantes parales més fervents y sugestives, pera ésser gravades ab lletres d'or en el sòcul del monument que avuy acaben de inaugurar! El segneix de llum y ador sempre ses petjades.

La prova més alta d'aquesta estimació, jo penso que n'es l'apoteosis capítular de la "Historia de les idees estètiques en Espanya". No temo equivocarme al considerar aquesta monumental encyclopédia filosòfica y literaria, com la obra capdal, l'esforç superior intel·lectual del glorios polígraf. Als raigs lluminosos de la seva intel·ligència desfilen per ella, plens d'esplendor, el principi del pensament humà. Es verament la única obra europea den Menéndez y Pelayo, la única en que la ciència nostra, representen la volada imperialista dels jorts de les seves grans, en que Espanya, com ha dit el Croce, era'l país de la llibertat critica, s'imposa de nou a la ciència europea, y en certis indrets plàna demunt d'ella, y arribà a sorprendre tressors que jeyen amagats per llurs matxos possedirels. Al dedicarla en en Milà li va donar la mesura més alta de la seva devoció: no tenia pas ja cap més, l'apòstol de la nostra cultura. Y no conté amb això, per nivell, encara més amunt sobre'l seu escut, de geganys la figura venerada, no trobant en el seu cor mots prou fervents, aplicà al seu vel professor l'invocació solemne y augusta del Dant Virgili: "En duca, tu signore y tu mestre! Jo vaig tenir la honra d'ésser el portador del volum que tancau tan preuada dedicatòria. Janay en tots els jorts de sa vida, emocio més fonda d'el, i tretgeu més fortament y tenia el cor del nostre venerableu acte d'espí. Llagramis dolents de granja, rengueren para avall d'aquells ulls tan tempestuosament reflexos, amarros de modes i de bondat.

En el meguer de pleira haurí puix aneyerat mudi al seu regal —per-

fessor, quel pès gran pesos y molt a la llengüesa, vanig ressorgint, la manda encaixa los mèlars, li manca el coratge, la sorpresa estàtua encollida per les mantes matusses del suprem artista ja haurer endevanat. Seixens, quèm redessos a la semblanza literaria que en Menéndez Pelayo feu den Milà y Fontanals, lo qual, si l'apauvrent a l'möst i al desceix, no m'enganyen, penso que es la joia de més valia en aquest genic de la seva vigorosa y elevada ploma. Tots la recordam aquella diada plena, tan excelsa en tot, es això s'osten aquesta d'una manera més potencial y nova. Ningú tal vegada a Espanya podria comparar-sel en aquesta seva originalitat y solidesa de forma, ni en la precisió que arriba a donar a son pensament. Si l'adreciàvi de prosa metà, i ferma, a algun escritor pot aplicar-se, a cap sens dubte, ab més justicia, que a en Milà y Fontanals. De les entraides del seu pensar, surt sempre la idea, escàrida y nua, si's vol, però vigorosa y ferma de contorns. Ningú a Espanya ab sa autoria, ens va arrosegar a tos, y l'homenatge al varò insigne que devia terminar ab l'apòcisis d'avuy, ja no va cabre dins del límits d'una festa, que sols ens interesen a nosaltres, sinó que va pendre un caràcter més trascendental, y ens va portar a la nostra terra, malhiajat adament, per darrera volta, al qui mai se feu sols a les invitacions amoses de Catalunya, y a la veu dels admisidors del seu més gran educador.

A ningú més que en ell, que ja molt anys abans havia vingué a tanca pietosament la seva tomba, ab accents ríefi affecte y d'immortalitat, li portava aleshores com a més profon coneixedor y guardador dels seus tresors intel·lectual, y son més estimables deixeix, dipositar la més rica corona de glòria als peus de la gran figura que contemplava i donaren frescor y vida a la seva poètica inspiració. El principal fondament de sa glòria son les seves obres. Sense elles no haguera vibrat la vençuda del herat de les grans d'entre els seus descendents, i el seu fet pels millors anys de la meva vida, y començaren essent el monument robust del meu espíritz avuy encara, en la neu dels anys ha blanquejat els meus cabels. Les llavors de vida intel·lectual y les revelacions que contieneu, son immorables. Tantot que la meva intel·ligència se n'haguerà sabut aprofitar plenament de totes elles! Però jo no he plegat tan sols en les planes d'aquests llibres solidissims els secrets de la ciència y de la història, sabia y honrada, ni les reliques de la tradició, quasi perdes en el cau de les llars més amagades de nosaltres montanyes; jo he sorprès ademés tot el fons patriarcal y hereditat poderosa com si en ella hi endevinessin el centre ahont s'han acatut a refugiar tot lo que té de més essencial y característich la nostra tradició per poder donar robustesa y força a les més altes manifestacions de la mentalitat y de la vida de Catalunya.

Já fa més de mitj sicle, desde que s'inicià nostre Renaixement, que si Vilafranca de ses opulentes vinyes pampedes p' treu such enfortidor del cos que la fa rica, de sa vinya espiritual ne treu encara un vi més escums vivificador de l'ànima. En Menéndez es l'hèreus den Milà, un heret que ha enriquit immensament la història, però segons els consells de son antecessor y donant tota l'amplitud a sos projectes.

Els dos partexen pera sos arts es-

pectius en un fons de poesia que s'ha donat color pera treballar ab absolut desinterès: tots dos s'leuen a una tasca honorada que no'n permet assegurar rès que no sia comprovar y exacte, segí judici es seré, lleial, reflexiu y otorgador del gran benefici de trobar un guia fidel y d'estalviarnos la lectura més.

En Milà y Fontanals, que han estat el primer del meu antic company y condeixiple, en Joseph Franquesa y Gomis, mestre en discàrtes literaries, y el segon del meu respectable amic el doctor Torras y Bages, glòria d'aquesta vila y de Catalunya, que ho es en filosofiques especulacions. Damunt dels llibres den Milà ha passat els millors anys de la meva vida, y començaren essent el monument robust del meu espíritz avuy encara, en la neu dels anys ha blanquejat els meus cabels. Les llavors de vida intel·lectual y les revelacions que contieneu, son immorables. Tantot que la meva intel·ligència se n'haguerà sabut aprofitar plenament de totes elles! Però jo no he plegat tan sols en les planes d'aquests llibres solidissims els secrets de la ciència y de la història, sabia y honrada, ni les reliques de la tradició, quasi perdes en el cau de les llars més amagades de nosaltres montanyes; jo he sorprès ademés tot el fons patriarcal y hereditat poderosa com si en ella hi endevinessin el centre ahont s'han acatut a refugiar tot lo que té de més essencial y característich la nostra tradició per poder donar robustesa y força a les més altes manifestacions de la mentalitat y de la vida de Catalunya.

Já fa més de mitj sicle, desde que s'inicià nostre Renaixement, que si Vilafranca de ses opulentes vinyes pampedes p' treu such enfortidor del cos que la fa rica, de sa vinya espiritual ne treu encara un vi més escums vivificador de l'ànima. En Menéndez es l'hèreus den Milà, un heret que ha enriquit immensament la història, però segons els consells de son antecessor y donant tota l'amplitud a sos projectes.

Els dos partexen pera sos arts es-

pectius en un fons de poesia que s'ha donat color pera treballar ab absolut desinterès: tots dos s'leuen a una tasca honorada que no'n permet assegurar rès que no sia comprovar y exacte, segí judici es seré, lleial, reflexiu y otorgador del gran benefici de trobar un guia fidel y d'estalviarnos la lectura més.

En Milà y en Menéndez, avuy agermanats en el cel, no deuen separarse. Són els Diòscors de la críta y de la literatura que's comparteixen una mateixa immortalitat.

Però no's cregués ab tot això que's sap que avuy reverenciam que era d'aquells que, encastellats en son saber, menyspreuen el món y exciten sols l'admiració de la gent docta. Era, pel contrari, l'home més afable de tracte, més humil ab tothom, d'una senilitat sorprendent, d'una pureza de costums digna d'un sant. May la malició penetra en son cor, ni cap mala passió pertorba els seus ensonis, y sa modestia era tan excessiva que ab tot y el veure com tothom reconeixia sa superioritat, al contestar a les consultes sa veu sorria tan relajada y sa expressió tan timida que un no sabia explicarselo, en home de tanta corupència y estirada.

Amich dels pobres y desconeixedor de la vanitat, rès li agradava tant en ses visites a sa terra naduia com veur a barrejarse ab la gent del poble y a sentir-ses converses com a descapa de sos estudiós y com a base de ses reflexions. La pagesa que s'aturarà a contemplar sa imatge poc podrà pensar que potser també ha contribuït a la glòria den Milà, perque en les pageses, que s'ha bona parcella ab aquell querer, sembla haver deixat, abans d'ara, ben provada, l'autoritat de mestre que damunt d'aquells se guanya, quan encaixa era ben escassa la seva producció pera la vastíssima cultura, per sa nodesta mentalitat, per l'alta prudència y moderació dels seus consells. Mes hem de reconèixer també, si volem ésser imparcial, que la seva estesa d'accions no fou tan extensa, com dels seus prestiges podia esperar-se, y que ha sigut un dels autors més llegits, menys estudiats, forta dels seus desplaços forosos, y menys conscientment apreïtats de la nostra terra. Generalment, tots els grans genis son superiors al seu temps. Això com no hi ha cap home gràt pera son baile de cambra, això també geni s'oculta molt cops als amics de la infànsia y se revela en canvis més clar als estranyes y als esdevenidors. E's especialistes, ademés, per punt general, no son compresos, per que no'n s'aprenen els investigacions dels gossos, la renovació dels gustos, la portentosa transformació que ha donat als estudis la evolució moderna y fins el capgrell sofert pels ideals y aspiracions d'altres dies han deixat intacta aquella glòria, tan serena y tan pura, y el bon Milà, tan estimat per tothom, merita que se'n valga de la seva producció, per a la generació que va sentir-ses lloys y de la que encara avuy se'n aposta clamorosa com a Mestre.

Això que avuy li tributem, potser, podà dir-se que peca una mica de tarbara, però no d'inopportuna, perque la glòria den Milà no es d'aquells que la mori eclipsa, sinó que va creixent cada dia més, y edifici que ell construí de tants fills seus, se pugu escampar arrere, y siguin el fortament de les novelles generacions. El monument triomfal, sensel seu complement, el monument intel·lectual, serà un acte d'insinceritat y adulació estèril. Un fil-abnegat y coratjós de Vilafranca, el jove Raül y Roqué, ferventíssim admirador del seu gran compatriota, que tantes iniciatives ha tingut en la seva glorificació, recull, fa temps, ab amorosa solicitud tota la nombrosa producció den Milà, més nombrosa de lo que caldrà esperar d'aquella seva vida tan fortemen contemplativa, producció que jau espira.

La honra que avuy li tributem, potser, podà dir-se que peca una mica de tarbara, però no d'inopportuna, perque la glòria den Milà no es d'aquells que la mori eclipsa, sinó que va creixent cada dia més, y edifici que ell construí de tants fills seus, se pugu escampar arrere, y siguin el fortament de les novelles generacions. El monument triomfal, sensel seu complement, el monument intel·lectual, serà un acte d'insinceritat y adulació estèril. Un fil-abnegat y coratjós de Vilafranca, el jove Raül y Roqué, ferventíssim admirador del seu gran compatriota, que tantes iniciatives ha tingut en la seva glorificació, recull, fa temps, ab amorosa solicitud tota la nombrosa producció den Milà, més nombrosa de lo que caldrà esperar d'aquella seva vida tan fortemen contemplativa, producció que jau espira.

Apart d'altres poesies, entre les que la "Complainta den Guillermo" ab la sendida tonada de son propi autor ocuparia el lloc preferent, l'apropiadà vida de tots els fills dels occitàndics, ponçials, que la seva estesa d'accions no fou tan extensa, com dels seus prestiges podia esperar-se, y que ha sigut un dels autors més llegits, menys estudiats, forta dels seus desplaços forosos, y menys conscientment apreïtats de la nostra terra. Generalment, tots els grans genis son superiors al seu temps. Això com no hi ha cap home gràt pera son baile de cambra, això també geni s'oculta molt cops als amics de la infànsia y se revela en canvis més clar als estranyes y als esdevenidors. E's especialistes, ademés, per punt general, no son compresos, per que no'n s'aprenen els investigacions dels gossos, la renovació dels gustos, la portentosa transformació que ha donat als estudis la evolució moderna y fins el capgrell sofert pels ideals y aspiracions d'altres dies han deixat intacta aquella glòria, tan serena y tan pura, y el bon Milà, tan estimat per tothom, merita que se'n valga de la seva producció, per a la generació que va sentir-ses lloys y de la que encara avuy se'n aposta clamorosa com a Mestre.

Això que avuy li tributem, potser, podà dir-se que peca una mica de tarbara, però no d'inopportuna, perque la glòria den Milà no es d'aquells que la mori eclipsa, sinó que va creixent cada dia més, y edifici que ell construí de tants fills seus, se pugu escampar arrere, y siguin el fortament de les novelles generacions. El monument triomfal, sensel seu complement, el monument intel·lectual, serà un acte d'insinceritat y adulació estèril. Un fil-abnegat y coratjós de Vilafranca, el jove Raül y Roqué, ferventíssim admirador del seu gran compatriota, que tantes iniciatives ha tingut en la seva glorificació, recull, fa temps, ab amorosa solicitud tota la nombrosa producció den Milà, més nombrosa de lo que caldrà esperar d'aquella seva vida tan fortemen contemplativa, producció que jau espira.

Apart d'altres poesies, entre les que la "Complainta den Guillermo" ab la sendida tonada de son propi autor ocuparia el lloc preferent, l'apropiadà vida de tots els fills dels occitàndics, ponçials, que la seva estesa d'accions no fou tan extensa, com dels seus prestiges podia esperar-se, y que ha sigut un dels autors més llegits, menys estudiats, forta dels seus desplaços forosos, y menys conscientment apreïtats de la nostra terra. Generalment, tots els grans genis son superiors al seu temps. Això com no hi ha cap home gràt pera son baile de cambra, això també geni s'oculta molt cops als amics de la infànsia y se revela en canvis més clar als estranyes y als esdevenidors. E's especialistes, ademés, per punt general, no son compresos, per que no'n s'aprenen els investigacions dels gossos, la renovació dels gustos, la portentosa transformació que ha donat als estudis la evolució moderna y fins el capgrell sofert pels ideals y aspiracions d'altres dies han deixat intacta aquella glòria, tan serena y tan pura, y el bon Milà, tan estimat per tothom, merita que se'n valga de la seva producció, per a la generació que va sentir-ses lloys y de la que encara avuy se'n aposta clamorosa com a Mestre.

Això que avuy li tributem, potser, podà dir-se que peca una mica de tarbara, però no d'inopportuna, perque la glòria den Milà no es d'aquells que la mori eclipsa, sinó que va creixent cada dia més, y edifici que ell construí de tants fills seus, se pugu escampar arrere, y siguin el fortament de les novelles generacions. El monument triomfal, sensel seu complement, el monument intel·lectual, serà un acte d'insinceritat y adulació estèril. Un fil-abnegat y coratjós de Vilafranca, el jove Raül y Roqué, ferventíssim admirador del seu gran compatriota, que tantes iniciatives ha tingut en la seva glorificació, recull, fa temps, ab amorosa solicitud tota la nombrosa producció den Milà, més nombrosa de lo que caldrà esperar d'aquella seva vida tan fortemen contemplativa, producció que jau espira.

Apart d'altres poesies, entre les que la "Complainta den Guillermo" ab la sendida tonada de son propi autor ocuparia el lloc

del Penedès, que lluia una esplendorosa lluminària i que posava de relleus les belleses artístiques, més la concordança dels fidels era tanca, que els forasters no hi varen poder entrar. Y se dirigiren a visitar el monument.

El Monument

L'obra del monument an en Milla, y Fontanals; de la que n'és autor el disingut artista barceloní Enrich Monserdà, certament, fa honor a Vilafraanca y a la memòria d'aquell gran home al qual la seva vida acaba d'homenatge amb sants pomps.

Plantat al fons de la Rambla de Sant Francisco, el monument adreça la seva elegant silueta, coronada per la Victòria alada, qui porta en sa destra la palma i els llops de la glòria, y en sa esquerra la estatua de Venus, deessa dels amors, que li havien enviat una notificació i molt lluïda dedicació.

Mes a Vilafraanca, les comitivas oficials no van pas soles, sinó que acudiren a ferlos acompañament, des dels ardits xiquets de Valls, que fan camí al davant de tots, ab la seva torre humana alçada, els balls de dimonis y gitans, tan característica en el Penedès.

En aquesta comitiva, hi figuraven, al davant, les autoritats locals, alcalde senyor Silvestre Mata, el jutge senyor Armet, el coronel de la guarnició senyor García, el diputat a Corts senyor Zulueta, els diputats provincials senyors Duran, en representació del senyor Prat de la Riba, Rafols, Queralt, Amiguet y Rius, accompagnats dels maestres vestits d'uniforme de gran gala. En la representació del Municipi de Barcelona hi havia el regidor regionalista senyor Panella, accompagnat de dos guardies urbans.

Darrera, aquestes representacions, y ocupant un lloc d'honor en la comitiva, hi havia el bisbe de Vic, y, al seu darrere, seguien els representants del Ateneu Barcelonès, senyor Roca; del Orfeó Català, senyors don Luis Millet y don Frederic Llurà; del Centre Excursionista, el senyor Vidal y Valenciano y don Daniel Girona; y en lloc preferent, la comissió organitzadora del Monument, ab el seu president senyor Franquesa y Gomis, el vicepresident senyor Carles de Fortuny, el doctor Rubau y Llinà, el senyor Roig y Roqué, activíssim vocal de la comissió, que can ha treballat per tota a realitzar l'obra del Monument.

Darrera venien la representació de la Universitat de Barcelona composta del Rector senyor baró de Bonet y del cardenàtic senyor Serrano, tancant la comitiva; que fou acompanhada en la marxa per una xaranga militar, els representants de les societats locals, de tots colors, y els dels pobles convechins que acudiren a honorar al il·lustre fill del Penedès.

Al entrar la comitiva a la Rambla de Sant Francesc, l'ampíssim passeig presentava animadíssim aspecte, veient-se a banda y banda una multitud compacta y lluïssima que esperava l'acte de descubrir el monument.

La tribuna, situada al costat dret del monument, encara envolcallada, fou ocupada per les autoritats, comissions y representacions, presidint la taula en primer lloc el senyor bisbe doctor Torras y Bages, l'alcalde, el diputat senyor Zubeldà y el president de la comissió senyor Franquesa y Gomis.

Obert l'acte, dit senyor, més avançat a la tribuna y situantse al peu del monument, va pronunciar el magnífich discurs que publicarem en altre lloc y que sovint va ser interromput pels aplaudiments.

Descubriment del bust

Acabat el magnífich discurs del senyor Franquesa, el doctor Torras y Bages va deixar el lloc presidencial y va dirigir-se a un extrem de la tribuna, des d'on va extirar el cordó qu'era per fer caure la bandera catalana que cobria'l bust del gran mestre de les flotes catalanes.

El públic que com ja deixem diu més amunt, amplia aquella gran via, ya prouremós en un aplaudiment, ensusit i sorollós, que's va confondre amb la multitud d'una orquestra, que va saldar aquell emocionant moment.

Tot seguit, l'alcalde de Vilafraanca, don Silvestre Mata, desdels grans del monument, va diriar al públic uns pautes sentimentals.

En elles va fer, el senyor Mata, l'elogi de la tasca realitzada per la Comissió organitzadora del monument; va recomanar als vilafranquins que seguirien les petjades del gran mestre que tant estimava a la seva terra; va dedicar un afectiu record a les dònes catalanes que portaven una artística corona damunt la tomba del gran vilafranquí. Va recordar que ab motiu d'aquesta festa, se congreguen a Vilafraanca homes i mestres del gran Menéndez Pelayo, el cardenal Casanhas y Bertran d'Amat, que han pagat ja seu tribut a la mort, dedicant a sa memoria afecções parafalles. Va dedicar també un xardors elogi al eminent vilafranqui doctor Torras y Bages.

El públic va aplaudir el discurs de l'alcalde.

L'il·lustre prelat de Vic va parlar després, des del mateix lloc. En el seu discurs, l'il·lustre prelat, va recordar els sentiments cristians que tingue en tota via sa el gran Milla. Va recordar també que ell havia sigut després d'aquest gran mestre y que després havia tingut per un dels seus més lleus amics, a relatar alguna intimitat de la vida dels predecessors, en la qual hi resplandex sempre son gran amor a Déu y al próxim. També sentí un gran amor a la Patria.

La gentilitat que hi havia pels voltants de la Casa de la Vila era immensa. Tots els carriers que hi van a parar eren ataxonats de gent, fentse impossible donar un pas per aquells indrets. Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats y personalitats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

La sessió acadèmica

Acabades les paraules del doctor Torras y Bages, tots els invitats a la cerimònia van dirigir-se a les Cases Consistorials, abont tenien de celebrar la sessió acadèmica.

Aquesta va resultar un extraordinari èxit, tant pel seleccions públics que va assistir, com pels magnífichs treballs dels senyors Bisbe de Vic y del doctor Roca y Lluch.

Per espai d'una hora y mitja, aquella gentilitat que omplia de gom a gom el saló del Consistori, va escoltar ab aquell devot recull auditori, y tots aplaudiments varien successivament repicades vegades y que l'acte deixarà un record ben estimable.

La presidència la ocupava el senyor Bisbe de Vic, qui tenia al seu costat a tots les representacions que ja tenien citades, y ademés d'elles a una comissió de les dames que portaven una corona a la tomba dels ducs de Vilafraanca y de Sant Jordi.

Tot aquells fantàstic esdeveniment era coronat pels xardors aplaudiments de tota aquella grandiosa concordança.

S'ha acabat tan bell espectacle anant tots a donar compte del dinar de festa major.

Més forasters

Ab el tren de migdia arribaren a Vilafraanca, entre altres personalitats y delegacions, el Recinte de la Universitat senyor baró de Boix, accompagnat del cardenàtic senyor Sánchez, don Joseph Maria Roca, qui portava la delegació del Ateneu Barcelonès y el senyor Agustí, representant la Lliga Regionalista; el diputat provincial per Vilafraanca, igualada nostra amic J. Joseph Queralt, el diputat a Corts don Josep Zubeldà; el delegat de l'Associació de la Premsa d'Barcelona don Lluís Figuerola; el mestre don Lluís Millet, que portava la representació del benevolent Orfeó Català; don Modest Vidal y Folquet, que portava la representació del delegat d'Igualada, Josep Batlló, y Bertran de Lluis, y molts d'altres que no recordem.

A l'estació foren rebuts per un delegat del senyor alcalde y acompañats els hostatges que se'n hi rendíen pels.

Els periodistes foren obsequiats ab

un banquet espèciale en la fonda den Milla.

Inauguració del Monument

A les quatre de la tarda, hora pròxima a l'anunciada per l'inauguració del monument, se van reunir a la Casa de la Vila, ab el doctor Torras y Bages, bisbe de Vic, fill de la nobilissima ciutat de Vilafraanca, les autoritats, Comissió del Monument, representacions oficials del Municipi de Barcelona y de la Diputació, y de les societats locals y forasteres, que li havien enviat una notificació i molt lluïda dedicació.

Mes a Vilafraanca, les comitivas oficials no van pas soles, sinó que acudiren a ferlos acompañament, des dels ardits xiquets de Valls, que fan camí al davant de tots, ab la seva torre humana alçada, els balls de dimonis y gitans, tan característica en el Penedès.

En aquesta comitiva, hi figuraven, al davant, les autoritats locals, alcalde senyor Silvestre Mata, el jutge senyor Armet, el coronel de la guarnició senyor García, el diputat a Corts senyor Zulueta, els diputats provincials senyors Duran, en representació del senyor Prat de la Riba, Rafols, Queralt, Amiguet y Rius, accompagnats dels maestres vestits d'uniforme de gran gala. En la representació del Municipi de Barcelona hi havia el regidor regionalista senyor Panella, accompagnat de dos guardies urbans.

Darrera, aquestes representacions, y ocupant un lloc d'honor en la comitiva, hi havia el bisbe de Vic, y, al seu darrere, seguien els representants del Ateneu Barcelonès, senyor Roca;

del Orfeó Català, senyors don Luis Millet y don Frederic Llurà; del Centre Excursionista, el senyor Vidal y Valenciano y don Daniel Girona; y en lloc preferent, la comissió organitzadora del Monument, ab el seu president senyor Franquesa y Gomis, el vicepresident senyor Carles de Fortuny, el doctor Rubau y Llinà, el senyor Roig y Roqué, activíssim vocal de la comissió, que can ha treballat per tota a realitzar l'obra del Monument.

Darrera venien la representació de la Universitat de Barcelona composta del Rector senyor baró de Bonet y del cardenàtic senyor Serrano, tancant la comitiva; que fou acompanhada en la marxa per una xaranga militar, els representants de les societats locals, de tots colors, y els dels pobles convechins que acudiren a honorar al il·lustre fill del Penedès.

Al entrar la comitiva a la Rambla de Sant Francesc, l'ampíssim passeig presentava animadíssim aspecte, veient-se a banda y banda una multitud compacta y lluïssima que esperava l'acte de descubrir el monument.

La tribuna, situada al costat dret del monument, encara envolcallada, fou ocupada per les autoritats, comissions y representacions, presidint la taula en primer lloc el senyor bisbe doctor Torras y Bages, l'alcalde, el diputat senyor Zubeldà y el president de la comissió senyor Franquesa y Gomis.

Obert l'acte, dit senyor, més avançat a la tribuna y situantse al peu del monument, va pronunciar el magnífich discurs que publicarem en altre lloc y que sovint va ser interromput pels aplaudiments.

Tot seguit, l'alcalde de Vilafraanca, don Silvestre Mata, desdels grans del monument, va diriar al públic uns pautes sentimentals.

En elles va fer, el senyor Mata, l'elogi de la tasca realitzada per la Comissió organitzadora del monument; va recomanar als vilafranquins que seguirien les petjades del gran mestre que tant estimava a la seva terra; va dedicar un afectiu record a les dònes catalanes que portaven una artística corona damunt la tomba del gran vilafranquí. Va recordar que ab motiu d'aquesta festa, se congreguen a Vilafraanca homes i mestres del gran Menéndez Pelayo, el cardenal Casanhas y Bertran d'Amat, que han pagat ja seu tribut a la mort, dedicant a sa memoria afecções parafalles. Va dedicar també un xardors elogi al eminent vilafranqui doctor Torras y Bages.

El públic va aplaudir el discurs de l'alcalde.

L'il·lustre prelat de Vic va parlar després, des del mateix lloc. En el seu discurs, l'il·lustre prelat, va recordar els sentiments cristians que tingue en tota via sa el gran Milla. Va recordar també que ell havia sigut després d'aquest gran mestre y que després havia tingut per un dels seus més lleus amics, a relatar alguna intimitat de la vida dels predecessors, en la qual hi resplandex sempre son gran amor a Déu y al próxim. També sentí un gran amor a la Patria.

La gentilitat que hi havia pels voltants de la Casa de la Vila era immensa. Tots els carriers que hi van a parar eren ataxonats de gent, fentse impossible donar un pas per aquells indrets. Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les dances o balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats y personalitats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les danses y balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les danses o balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les danses y balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les danses o balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les danses y balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven de fer l'elogi d'aquest espectacle.

Les danses y balls populars van evolucionar o executar llurs arguments a temblans dels mitjans anteriors sagramentals, el drach enganyant alemanyades de foc, els gegants ballant, els diables evolucionant y les colles dels atrevuts Xiquets de Valls aixecant, en competència, les arriscades sortes, castells, esbarts y música coronaven l'arribada dels espanyols.

Així mateix eren alapats balcons y finestres abont resaltava l'hermosura de les dones vilafranquines que tan justa nomenada tenen. Era un veritable eucànic aquells aplaços de donzelles que contemplant les festes populars.

Als balcons de Gasa la Vila hi havia les autoritats anomenades. Aquestes, en la majoria de Barcelona, no causaven

NOTICIES DE BARCELONA

Indicacions de la pàssara meteorològica de Cà la Cútar a càrrec de l'ASTRODÒMICA publicades ahir.

La depressió borrascosa d'Irlanda (754 mm.) avessa al E.

Hi ha mar grossa y vent fort al cap Finisterre, altres pressons al O. d'Espanya y plou al centre de França. A llevant el temps es tormentos.

Presó a Barcelona, 761.

El president honorari de la Societat Solanis, va donar ahir d'ahir, en el Econòmic Arabe, don Felip Pons sagà d'actes del Foment del Treball Nacional, la seva anunciat conferència, organitzada per la esmentada Societat Arabe, desenvolupant el tema "Renaixement econòmic del imperi otomà".

El local se trobava concorregutíssim y entrells que foren a sentir la discursió del senyor Pons Solanis s'hi trobaven les més prestigioses figures de nostra intel·lectualitat.

Va ressenyar el conferenciant, ab minuciosa precisió, el procés de cada una de les concessions y explotacions ferroviàries de Turquia, demostrant de una manera clara els diversos elements que han vingut exercint pressió y fins tocació en l'ànim dels governants otomans.

En extrem interessant va resultar la descriptió que va fer referent a la construcció y funcionament del ferrocarril sagrat del Islam, la línia Halidié, que uneix les tres ciutats santes del mahometisme.

Justificà el senyor Pons Solanis, ab sorprendent acúpi, les dades, el coneixement que posseïx de lo que afecta a les regions otomanes per ell visitades en representació de les societats econòmiques de Barcelona, y de sa creença en la necessitat de que la producció espanyola se prenega de l'estudi y exportació dels mercats orientals que ofereixen a nostra producció un vastíssim camp de operacions.

Doncs, retora de la missió comercial a Orient, va dir el conferenciant —el comerç hispà ha augmentat en el Llevant Mediterrani en cinqu milions de pesos y el senyor Pons Solanis oferí una vegada més als industrials el seu conegut pesat major desenvolupament del tràfic espanyol en aquelles regions.

Nostres aplaudiments coronaren la glòria del senyor Pons Solanis.

Aliments Alixburys son el millor aliment dels maris.

L'Associació d'aussíndics de farmàcia, celebrà junta general extraordinària el propi vinent d'abril, para tractar de assumptes importants, en el local social; la sessió començarà a les onze de la nit. Se prega l'assistència.

Lavabos, Waters, Banieres. Mòbel nou. — Preus reduts.

Jaume Sauret, 7, Pelayo, 7.

Diumenge passat, dilluns, s'inaugurarà el curs de 1912-1913 a les Escoles de ensenyanza primària, complerta, dirigides pels Germans Maristes, que sosté'l Centre de Sant Pere Apòstol, carrer de Trafalgar, 48, principal.

Confidencial obreja la matrícula tots els dies, deu vuit a onze y de dues a cinc.

El ministeri d'Instrucció pública ha concedit una subvenció de 1.000 pesetes al Institut de Barcelona per la segona ensenyanza de la docèa.

Làmpara "Z" Novetat. Fil irrompible.

Els mossos d'Esquadra de Vallvidrera van detenir a un home que havia tallat y robat dos pianos d'alma d'un bosch d'aquell terme, del qual en pochs

dies n'han sigut tallats més de 30, suposant-se quel delinqüent es el mateix.

Els de Monistrol comunicuen que, al kilòmetre 314 de la via, terme de Castellar, la dona Angela Vives Torres, de 49 anys, volgué travessar en el precís moment en que passava un convoy, essent agafada per la màquina.

Per més quel maquinista parà quasi al acte, no pogué evitarse que les robes de quatre vagons li passessin per sobre, deixantla morta al acte.

Quan falten tots els reconstituents, el Serbiol triomfa.

Al taller d'ebanisteria den Francisco Oliveras, situat al carrer den Montaner, núm. 114, a quarts de set del matí, uns obrers estaven curvant fustes per medi del foc.

Un d'ells ha fet caure impensadament un bido d'aigües i el líquid s'ha encès y s'ha escampat per terra, agafant els encenalls y estenes y astorant als obrers que no han tingut esma per domates l'incident.

Als pochs minuts, tot el local era un forn, haventse apoderat el foc de tota la fusta emmagatzemada, banchs, eines, moblets fets etc.

Les pèrdues se calculen en 30.000 pesetes.

Casa Sangrà, Rambla Estudis, 10. Ulimes novetats. Objectes tocador y banys.

Un minyo va ficarse a una barraca pròpria a la fàbrica den Sert (S. A.) ab l'intenció de robar lo que pogués. Uns trentants que ho varen observar, l'afagaren, li donaren una gran llisada y l'entregaren a la policia, la qual el portà primer al dispensari y després a la delegació.

—Dischs de la Meller y altres novetats per Gramofon al carrer Santa Agnès, 21.

A una taberna del carrer d'Abad Zafón s'hi instal·laren a la matinada dos minyons, un d'ells armat d'una enorme guitarra, y començaren l'un a escargarla y l'altre a baladrejar, movent un escardí femenina.

El taberner els indicà que se'n anessin, però s'hi negaren en rodó y seguiran escandalisant.

Aleshores el taberner sortí a buscar un municipal, qui intinxà als concertistes que deixessin, y com també s'haguessin, se'n emportà a una força cap al quartier.

Al ser al carrer de Sant Pau, s'abriaren al guardia y questiuraren, s'haurà vis negre a no ser per un sereno y un vigilant, conseguint entre tots y no sense treballs, subjectar als furiosos y conduirlos, no al quartier, sino al Jutjat.

—Proveïdora de Balnearis y Casinos. Joch esmalta, Fca. P. de Gracia 115.

Al carrer de Sant Raymond (Barcelona), dues dones se batieren furiosament a escarrapades, devent passar tots dins del dispensari.

El part oficial diu que sin duda fué debido a diferències de pareceres.

Evidentment.

—Les separacions de llarga duració y llenys rebels a tot tractament son curats breument ab CEREVISINA-CARBONICA ARTIGUES.

Al Centre de Sant Antoni de Pàdua demà, a les quinze de la tarda, no farà una representació teatral, posant en escena les obres d'incompetències y "Coses dels oncles".

Ahir tarda, al Parc, prop de la montanya de Montserrat, un sujecció dona vari cop de puny y ganivetes a un home d'algun edat, y després se'n anà acompanyat d'una dona.

Varis passejants que se'n adonaren de l'agressió, se posaren en moviment, y el municipal Narcís Martínez, que anava

de pàs, defengué propi del Museu d'Art Decoratiu al agressor y a la seva companya.

De la ràpida enquesta que va fer resulta que'l ferit, Joan Estivill Gil, de 58 anys, habitant Ponent, 47, quin, dirigí algunes bromes y feu certes proposicions a la dona Conxa Gómez, de 28 anys, soltera, sens domicili fixe. L'acompanyant d'aquesta, Salvador Sanchez Freixas, de 27 anys, habitant Lepant, 17, primer, Barceloneta, s'ho prengué a mal y escome't al sollicitador.

Aquest fou portat al dispensari hom i li apreciaren contusions a la cara y algunes ferides incises a l'esquena, classificades de pronostic reservat. Després de fer la primera cura, va ser portat al Hospital de la Santa Creu.

—Neurastenia, anèmia, debilitat general, etc. —Salut i sanitat.

L'Institut de Cultura y Biblioteca Popular pera la Dòna, Elisabet, 12, posa en coneixement de les seves associades que demà, diumenge, a dos quarts de cinch en punta de la tarda, tindrà lloch la rifa de figurins, que tots els primers dimesenges de mes s'efectua entre les associades presents.

—Pera la pròpria festa major de Castellgalí (Pla de Bages), la societat "La Unió" ha confeccionat un programa de festes consistent en concerts instrumentals, balls y concurs de ballots populars catalans y gairebé de l'Agrupació de la Dansa, de Manresa, en qual programma hi consta el gran ball de gitanes, 8 parells; Galop de Corella; ball de Cintes; ball de la Rosa, substanciala una magnifica toya; dansa de Castellgalí; ball del Ciri; ball de Sant Feliu; ball de Cascabels y Punta y taló.

—A Terrassa hi avancen les obres de construcció del nou Teatre del Recreat. Se creu que'l dia 18 de setembre se podrà inaugurar ab una companyia de opera.

—Ha nevat en molts punts de la seccional pirenèica y els pastors y osos temats no fugen porque la neu ha tapat els pasturages.

—A mida que ls morts del Rif se van civilitzant, els noys d'aquí se van tornant selvatges. Dies enrera una colla de xicotets de Sabadell, des del camp del Atòtic, van apedregar un tren.

—Pel trenvia de Salou y, desde Reus, pel ferrocarril del Nort, diàriament segueixen enviantos grans quantitats de pedra calcaria de les pedreres de Salou, a la fàbrica de productes químics de Flix, pera convertir dita pedra en carbó de calç.

—El contravista de carreteres, senyor Llop, la feia una canalicació de tres kilòmetres y la portà una gran quantitat d'aigua potable al poble de Masriu (Priorat) que fins ara havia estat sense la aigua que li calia pera les més urgentes necessitats públiques.

—L'enginyer de la Energia Elèctrica de Catalunya, don H. Schlecht, ha anat a Vilanova pera començar les operacions que precedeixen els treballs d'impliació de la fòrça elèctrica.

—A Vilaseca y a Cambrils (Camp de Tarragona) ja han començat a virar.

—Producció del viatge den Santiago Rusiñol a la illa de Iviga serà un llibre que's titularà La illa de la calma.

La companyia de navegació sra. les Illes Balears li ha facilitat el vapor e'forniteras pera visitar l'illot del Vedra y les salmes.

—A Tortosa estan molt disgustats perque, malgrat totes les gestions, el concessionari de la xarxa elèctrica urbana que s'allarga fins a Amposta, no l'han volgut donar al públic de Sant Carles de la Ràpita, a pesar de tenir fins allí un fil pera servir únic y exclusiu de la Companyia del Canal de la Dreta.

Desiguerà els rapides, veient infructuosos totes les gestions pera poder entrar a la xarxa de Tortosa, estan fent gestions pera unir-se a la xarxa de Vinaròs y entrat axis en comunicació ab la xarxa inter-urbana del Nordest d'Espanya.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricament l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricamente l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricamente l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricamente l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricamente l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricamente l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En sessió celebrada per les Junes Directrius de la Cambra Agrícola Oficial del Pla de Bages y Unió de Vinyaters de Manresa, en data 26 del actual, se prengué per unanimitat l'acord de implantar en aquella ciutat o en alguna població d'aquesta comarca, una Granja Agrícola aboní s'hi ensenyà pràctica y teòricamente l'agricultura. A fi de que's realiszi ben aviat els treballs al objecte indicat, se nomenà una comissió de propietaris composta per don Valentí Puig, don Joseph Plaixas y don

Valentí Vinyer.

—No va donar cap resultat la partida de caça organitzada durant les passades festes per varius capadors de Tarrasa ab l'objecte de doçar una batida als porcs cingleras que rodegen els pobles de la Mata, de Sant Llorenç de Munt. No obstant, aquests dies en Joan Vila y el masover de la Mata,

—En